

РОБЪРТ ШЕКЛИ НА ПОКЛОНЕНИЕ ДО ЗЕМЯТА

Превод от английски: [Неизвестен], —

chitanka.info

Алфред Саймън бе роден на малката селскостопанска планета Казанга IV в системата на Арктур. През деня жънеше с комбайна си безкрайните полета с пшеница, а през дългите тихи вечери слушаше стари записи на любовни песни от Земята.

Животът на Казанга беше хубав. Момичетата бяха симпатични, весели, държаха се естествено, винаги можеше да се разчита на тях и като приятели, и като другари в живота. Но им липсваше романтика. Забавляваха се, наистина, но освен веселие нямаше нищо друго. Саймън чувстваше, че толкова спокоен живот не го удовлетворява. Все нещо не му достигаше.

Един ден разбра какво точно.

На Казанга пристигна търговец. Долята с очукания си кораб, натъпкан с книги. Беше слаб човек със сламеноруса коса и определено не беше съвсем в ред. В негова чест бе устроено празненство, защото на далечните, забутани малки планети обичаха новините.

Търговецът ги осведоми за последните слухове — Детройт II обявил ценова война на Детройт III, риболовците на Алан си имали проблеми, жената на президента на Морасиум си купила нови тоалети, хората от Дюран V говорели толкова смешно...

Изведнъж някой се обади:

— Разкажете ни за Земята!

— Искате да ви разкажа за планетата-майка? — търговецът леко повдигна вежди. — Чудя от къде да започна. Подобно място няма никъде във Вселената. Там всичко е позволено и никой нищо не ти отказва.

— Абсолютно нищо? — попита Саймън.

— Вие сте професионални фермери, нали?

— А-ха.

— А на Земята са професионалисти по производството на всякакви безсмислици от сорта на безумие, красота, опиянение, война, целомъдрие, злоба и така нататък. И хората от хиляди планети отиват там само за да опитат тези продукти.

— А любов? — попита една от жените.

— Много ясно, сладурче. Земята е единственото място в Галактиката, където любовта съществува и до днес. На Детройт II и Детройт III се опитаха да практикуват любов, обаче се оказа, че това е доста скъпо удоволствие. На Алан решиха да я внасят, вместо да си

губят времето с нея, а на Морасиум и Дюран V са твърде заети. Вече ви споменах, че на Земята са професионалисти по производството на безсмислици и те им носят много добра печалба.

— Как така? — обади се един дебел фермер.

— Много лесно. Земята е древна планета с изчерпани ресурси. Колониите ѝ са независими и там живеят трезвомислещи хора като нас, които имат желание да продават стоките си изгодно. Затова на Земята не ѝ остава друг избор, освен да търгува с дреболиите, заради които си струва да живеем.

— А вие изпитвали ли сте любов? — поинтересува се Саймън.

— Да — кой знае защо търговецът се навъси. — Обичах. А сега пътувам. Та тези книги, приятели...

За сравнително голяма сума Саймън купи сборник с древна поезия и докато го четеше, мечтаеше за безумни страсти под лъчите на безумна луна, за вплетени тела на тъмния бряг, за първите слънчеви лъчи, докосващи пресъхналите устни на зашеметени от шепота на вълните влюбени...

Всичко това беше възможно само на Земята. Защото търговецът се бе изразил много правилно — на далечните планети потомците на земното човечество работеха много, за да изкопчат от чуждата земя необходимите им средства за съществуване. На Казанга отглеждаха пшеница и царевица. На Детройт II и Детройт III издигаха заводи. За качествата на рибата от Алан се носеха легенди из целия Южен Звезден Пояс. На Морасиум развъждаха хищници. Усвояването на дивите простори на Дюран V тепърва предстоеше. Всичко се подреждаше така, както е било предначертано.

Животът на новоусвоените светове беше суров и безупречно планиран. Обаче... Из мъртвите простори на Галактиката нещо се бе изгубило безвъзвратно. Единствено Земята знаеше що е любов.

Затова Саймън работеше без почивка, трупаше пари и мечтаеше. На двайсет и деветия си рожден ден той продаде фермата, нареди чисти ризи в куфарчето си, облече най-модерния си костюм, обу си нови обувки и се качи на борда на звездолета „Казанга-Метрополия“.

След дълго и уморително пътуване стигна до Земята, където мечтите му непременно щяха да се сбъднат, защото това се гарантираше от закона.

През митническата проверка на Нюйоркския космодрум мина бързо. Качи се на метрото и пътува чак до Таймспарк. Излезе на повърхността и присви очи срещу яркото слънце, като не забравяше здраво да стиска куфарчето си, защото го бяха предупредили да се пази от крадци и други подобни жители на града. Затаи дъх и учудено са заоглежда.

Остана поразен от броя на атракционните заведения, предлагащи развлечения за всякакъв вкус. Какви развлечения, Господи!

Вдясно прочете огромен надпис: „Документални кадри за сексуалния живот на жителите на земния Ад! Разобличения, от които ще ви настръхнат косите!“

Понечи да влезе, но на отсрещната стена прожектираха военен филм, за който рекламата гласеше:

СЛЪНЦЕГЪЛТАЧИ

ПОСВЕЩАВА СЕ НА ОТРЕПКИТЕ ОТ КОСМИЧЕСКИЯ ФЛОТ

Малко по-нататък крещяща картина примамваше хората да гледат „Тарзан и вампирите на Сатурн“. Саймън се сети, че според книгите Тарзан е езически земен герой.

Всичко беше безкрайно примамливо. А колко ли още чудеса го очакваха?

Не знаеше от кое да започне. Внезапно зад гърба му се чува картечни откоси и той рязко се обърна. Озова се пред стрелбище — дълго, тясно, безвкусно украсено помещение с висок плот отпред. Съдържателят — мургав дебелак с трапчинка на брадата — беше седнал на висок стол и с широка усмивка покани Саймън:

— Опитай си късмета!

Отсреща, в самия край на помещението, върху надупчени от куршуми табуретки седяха четири оскъдно облечени жени. На челото и гърдите на всяка имаше нарисувана по една ябълка.

— Тук с истински патрони ли се стреля? — попита Саймън.

— А как иначе! — възмути се съдържателят. — На Земята има закон, според който е забранено да се рекламира стока, ако фирмата не може да я продаде. И куршумите, и момичетата се истински. Дигни пушката и свали някоя!

— Хайде, готин! На бас, че няма да ме улучиш! — извика едно от момичетата.

— Тоя и звездолет няма да улучи! — подразни го друга.

— Тоя ли, бе? Хайде, готин, пробвай се!

Саймън се потърка по челото и си даде вид, че това, което става около него, не му прави особено впечатление. В край на краищата се намира на Земята и тук е разрешено всичко, което е в интерес на търговеца.

— А има ли стрелбища, където се гърми по мъже?

— Разбира се! Но ти не си падаш по мъже, нали?

— Глупости.

— Идваш от друга планета, а?

— Да. Как познахте?

— По костюма. Винаги по него разбирам — дебелакът притвори очи и взе да напява: — Елате при мен, елате! Подпрете се удобно и застреляйте една жена! Подчинете се на импулсите си, натиснете спусъка и ще усетите как отлита натрупалата се омраза! Има много по-голям ефект от какъвто и да е масаж, от какъвто и да е алкохол, от какъвто и да е наркотик! Спрете, прицелете си и убийте една жена!

Саймън погледна към едно от момичетата.

— След като ви застрелят мъртви ли си оставате?

— Я не ми дрънкай глупости! — тросна му се тя.

— Ама...

— Има и по-лошо — допълни тя и сви рамене.

Саймън се канеше да попита какви са тия неща, дето са по-лоши от това да те застрелят, когато съдържателят се наведе към него през плота и го подкани с тайнствен глас:

— Ей, момче! Мини отсам да видиш какво имам!

Саймън се озова пред дулото на малък автомат.

— Евтино го давам — увери го дебелият. — Можеш да постреляш с него, ако искаш. Гърми навсякъде, разпилей всичко, надупчи стените. Това е четирийсет и пети калибър, всеки куршум

прави ей такава дупка! Само с автомат добиваш усещането, че стреляш истински.

— Не ме интересува — твърдо заяви Саймън.

— Тогава да ти предложи граната, а? Даже две, какво ще кажеш? Ако наистина имаш желание...

— Не!

— Цената е изгодна — не мирясваше дебеланкото. — При желание от твоя страна можеш да застреляш и мен, макар че едва ли ще проявиш интерес.

— Никога! Какъв ужас!

Съдържателят впи поглед в лицето му.

— В момента нямаш настроение, така ли? О'кей. Заведението ми работи денонощно. Ще се видим после, малкия.

— Никога! — извика Саймън през рамо.

— Чакаме те, сладур! — подвикна една от жените.

Саймън отиде при сергията с разхладителни напитки и поръча чаша кока-кола. Забеляза, че ръцете му треперят. С немалки усилия на волята си успя да се успокои и начена питието си. Повтори си още веднъж, че това е Земята и не бива да прилага нормите за поведение от неговата планета към тукашните условия. Щом на земляците им харесва да стрелят по хора, а жертвите не възразяват, значи няма смисъл и той да се меси.

Или пък има?

— Здравсти, момче! — един глас отстрани извади Саймън от унеса.

Той рязко се обърна и видя пред себе си дребен човек със сериозна и многозначителна физиономия. Беше потънал в огромен шлифер и втренчено го гледаше.

— Не си землянин, а?

— А-ха. Как познахте?

— По обувките. Винаги по тях разбирам. Какво ще кажеш за планетата ни?

— Ами... Доста е необикновена — внимателно отвърна Саймън. — Искам да кажа, че не съм очаквал...

— Ами да, ти си идеалист! — Дребният видимо се въодушеви. — Изписано е на лицето ти, човече. Идваш на Земята с определена цел, нали?

Саймън послушно кимна.

— Сещам се и за целта ти, човече. Искаш да се биеш във война, която ще спаси света. Страхотен избор. По-добро място за тази цел няма да намериш. На Земята винаги се водят поне шест войни. Който иска и когато иска може да се включи в някоя от тях и да има решаващо влияние върху хода на битките.

— Вижте, аз...

Дребосъкът патетично продължи:

— Точно в този момент онеправданите работници в Перу водят отчаяна партизанска война. Дори и един-единствен човек може да обърне хода на войната, и този човек може да си и ти! — Саймън се свъси и събеседникът му побърза да се поправи: — От друга страна, честно казано, образованите аристократи са по-симпатични. Мъдрият президент на Перу, истински философ в онзи забравен Платонов смисъл на думата, има невероятна нужда от изключителните ти способности. Неговите привърженици — учените, швейцарската гвардия и селяните — са прегазени от заговора, подклаждан от чуждестранни интереси. Един човек...

— Това не ме интересува — успя да вметне Саймън.

— Ами тогава сигурно си падаш по групите на феминистите, или по привържениците на сухия режим, или по размяната на сребърни дукати, или...

— Не се интересувам от война.

— Отношението ти към войната ме прави щастлив — заяви дребният, докато клатеше глава. — Войната наистина с нещо ужасяващо. Щом не си дошъл заради нея, значи си пристигнал заради любовта.

— Как познахте? — смая се Саймън.

— Любовта и войната — скромно се усмихна дребосъкът, — са основните стоки за търговия на Земята. От векове ни осигуряват отлични печалби и препитание.

— Трудно ли се намира любовта?

— Отиди в центъра, на две пресечки оттук — упъти го дребният. — Невъзможно е да подминеш любовта. Кажим им, че Джо те праща.

— Ама така не става! Не може просто да тръгнеш и...

— Какво знаеш за любовта?

— Нищо.

— А на нас това ни е работата — да я познаваме.

— Знам само това, дето го пише в книгите — страст под безумна луна...

— Да, бе, да, и тела, вплетени върху тъмния бряг.

— Чели ли сте тази книга?

— Обикновена рекламна брошура. Трябва да тръгвам. На две пресечки оттук е.

Саймън допи колата и бавно се упъти към Бродуей. Замисли се върху думите на Джо, но реши да не прави прибързани изводи.

Още с излизането си на 44-та улица погледът му попадна на ярка неонена табела, на която с огромни букви бе написано:

КОРПОРАЦИЯ „ЛЮБОВ“

По-дребните букви отдолу съобщаваха, че корпорацията работи денонощно. Под тях бе посочен и адресът, явно в същата сграда: „Втори етаж“.

Саймън се намръщи. В главата му се завихриха страховити предположения. Все пак се качи на посочения етаж и попадна в малка, добре обзаведена приемна. Насочиха го по дълъг коридор, като предварително го осведомиха за номера на търсения от него офис.

Зад масивно махагоново бюро седеше красив мъж с прошарена коса, който при влизането на Саймън се надигна и му подаде ръка.

— Здравейте! Как я карате на Казанга?

— Как разбрахте откъде съм?

— По ризата. Винаги по тях познавам. Казвам се Тейт и съм тук, за да направя за вас всичко, което е по силите ми. А вие сте...

— Саймън. Алфред Саймън.

— Заповядайте, мистър Саймън, седнете. Цигара? Нещо за пиене? Няма да съжалявате, че сте потърсили услугите ни, мистър Саймън. Нашата фирма е най-старата в любовния бизнес и много по-голяма от основния ни конкурент „Безгранична страст“. Освен всичко друго цените ни са по-умерени, а стоката ни е по-висококачествена. Бихте ли ми казали как научихте за нас? От рекламата в „Таймс“ или...

— Праща ме Джо.

— А-а, да. Много енергичен мъж. Е, мистър Саймън, не виждам защо да отлагаме работата. Преодолели сте немалко път в името на любовта и ще я получите в пълен размер и в най-подходящ вид.

Тейт посегна към бутона върху бюрото си, но Саймън го спря.

— Не бих искал да прозвучи грубо, обаче...

— Слушам ви — насърчи го Тейт.

— Не мога да разбера какво става — заяви Саймън и се изчерви.

По челото му избиха ситни капки пот. — Струва ми се, че не съм попаднал където трябва. Не съм дошъл чак до Земята, за да... Искам да кажа, че просто не можете да продавате любов! Всичко друго, но не и любов! Това, в края на краищата, не е истинска любов.

— О, разбира се, че е истинска! — Мистър Тейт учудено са надигна от стола си. — Нали точно в това е смисълът! Сексът е общодостъпен. Та това е най-евтиното нещо след човешкия живот в цялата Галактика. Обаче любовта... Да, това се среща рядко. Тя е особен вид стока, която се предлага само на Земята. Чели ли сте нашата брошура?

— За вpletените тела върху тъмния бряг ли?

— Точно тази. Аз съм я писал. В нея става дума за чувства, нали? Подобно чувство не изпитвате към когото и да е, мистър Саймън. Можеш да го изпиташ само към човек, който ви обича.

— Нима предлагате истинска любов?

— Разбира се! Ако продавахме фалшива любов, щяхме да я наречем с това име. Земните закони за достоверността на рекламата са изключително строги. Имате право да продавате каквото ви дойде на акъла, обаче е забранено да мамите потребителите. В крайна сметка това е въпрос на етика, мистър Саймън! — Тейт си пое дъх и продължи по-спокойно: — Не, сър, не ви лъжем. Заместители не продаваме. Ще ви предложим именно чувството, което поетите са възпявали през хилядолетията. С помощта на чудодейната съвременна наука сме в състояние да ви предложим истинско чувство когато пожелаете, в приятна опаковка и на смешно ниска цена.

— Мислех, че чувство като любовта трябва да е неочаквано и спонтанно.

— Е, да — съгласи се Тейт. — Би било по-прелестно, разбира се. В лабораториите ни се работи върху този проблем. Повярвайте ми, науката е способна да създаде всичко, абсолютно всичко, стига да има търсене.

— Нещо не ми харесва — Саймън стана да си ходи. — По-добре да гледам някой филм.

— Един момент! — спря го мистър Тейт. — Да не си мислите, че ви натрапваме нещо? Че ще ви запознаем с момиче, което просто ще се преструва, че ви обича?

— Нещо такова.

— Е, да, ама не е така! Би било изключително скъпо. Освен това амортизацията на момичето би била огромна. Живот, пълен с лъжи от такъв мащаб, ще я доведе до тежко психическо разстройство.

— В такъв случай как постигате любовта?

— Използваме научното познание за законите на човешкото мислене и поведение.

Саймън нищо не разбра от последните думи и се обърна към вратата.

— Един момент, мистър Саймън. Изглеждате ми разумен млад човек. Сигурно ще различите истинската любов от преструвката?

— Много ясно.

— Това е нашата гаранция! Ако не сте доволен, няма да платите нито цент!

— Ще си помисля.

— Няма смисъл да отлагаме. Изтъкнатите психолози твърдят, че истинската любов укрепва нервната система, възстановява душевното здраве, успокоява нараненото самолюбие, регулира хормоналния баланс и подобрява тена на лицето. Любовта, която ние ви предлагаме, съдържа всичко това — дълбока привързаност, неудържима страст, пълна преданост, обожание както на недостатъците, така и на достоинствата ви, искрено желание да се достави неподправена радост. И както допълнение единствено фирма „Корпорация «Любов»“ може да ви предложи ослепителен миг на любов от пръв поглед!

Мистър Тейт натисна звънеца.

Саймън нямаше думи за лицето ѝ — очите му бяха пълни със сълзи, в гърлото му бе заседнала буца. Ако някой го бе попитал за фигурата ѝ, би го удушил собственоръчно.

— Мис Пени Брайт — обади се мистър Тейт, — запознайте се с мистър Алфред Саймън.

Момичето се опита да проговори, но не можеше да обели нито дума. Саймън също се бе лишил от дар слово. От пръв поглед разбра всичко. Душата му усети, че го обичат истински, всеотдайно.

Излязоха хванати за ръце, качиха се на един хеликоптер и след малко кацнаха до бяла къщичка, разположена в борова горичка на брега на океана. Говореха си, смееха се, шепнеха си, милваха се... По-късно, в лъчите на залязващото слънце, Саймън реши, че Пени е истинска огнена богиня. В синкавия сумрак тя го погледна с големите си черни очи и познатото му тяло отново стана загадъчно. Изгря луната — гигантска, ярка, безумна — и превърна плътта в нереална сянка...

Най-сетне настъпи утро. Заблестяха първите плахи слънчеви лъчи и затанцуваха върху пресъхналите устни и нежно вплетените им тела, а някъде съвсем близо шепнеха океанските вълни и приканваха към необузданост...

Към обяд се прибраха в офиса на „Корпорация «Любов»“. Пени му стисна ръката и изчезна зад вратата.

— Това истинска любов ли беше? — попита мистър Тейт.

— Да! Да!

— И вие сте напълно доволен от услугата?

— Това беше любов, истинска любов! Тя защо настояваше да се връщаме?

— Настъпило е постхипнотичното състояние — поясни мистър Тейт.

— Какво?

— А вие да не сте очаквали нещо друго? Всеки иска любов, но не всеки може да си позволи да плати за нея. Ако обичате осребрете сметката, мистър Саймън.

— Не беше нужда да ми се напомня — раздразнено подхвърли Саймън, докато броеше парите. — Нямам нищо против да платя за това, че ни запознахте. Къде е тя? Какво сте направили с нея?

— Успокойте се, моля ви — увещаваще го мистър Тейт.

— Нямам и намерение! Искам да видя Пени!

— Невъзможно е — процеди мистър Тейт. — Бъдете любезен и прекратете тези сцени!

— Искате да смъкнете повечко пари, а? — разкрещя се Саймън. — О'кей, плащам. Колко искате, за да я измъкна от мръсните ви лапи?

Той извади портфейла си и го хвърли на бюрото. Мистър Тейт го побутна обратно.

— Приберете си парите. Ние сме стара и уважавана фирма. Ако още веднъж повишите тон, ще заповядам да ви изхвърлят.

Саймън успя да потисне гнева си, прибра си портфейла и седна. Пое дълбоко дъх и вече по-спокойно каза:

— Извинете.

— Така е по-добре. Няма да позволя да ми крещите. Ако изложите спокойно проблема, ще ви изслушам.

— Проблема ли? — Саймън отново повиши тон, но бързо се овладя. — Та тя ме обича!

— Разбира се.

— Тогава защо ни разделихте?

— Че какво е общото между двете неща? Любовта е прекрасно чувство, една почивка, полезна за интелекта, за душевното спокойствие, за хормоналния баланс, за тена на лицето. Обаче едва ли ще се намери човек, който да поиска да обича вечно, нали?

— Аз искам — заяви Саймън. — Това е необикновена любов, чувство, което...

— Вие, предполагам, познавате технологията за производство на любов?

— Не. Мислех, че тази беше естествена.

— Отказахме се от процеса на естествения подбор преди много векове, веднага след техническата революция — поклати глава мистър Тейт. — Той е прекалено бавен и неизгоден за търговия. Пък и за какво ни е, след като сме в състояние да възпроизведем всяко чувство с помощта на тренировки и стимулиране на съответните мозъчни центрове? И дали резултатът ще оправдае очакванията? Представете си, че Пени е влюбена до уши във вас. Предварително оценихме вашата склонност към соматичния тип на нейната натура и това бе една от причините чувствата ви да бъдат споделени, пълни и цялостни. Винаги използваме тъмен бряг, безумна луна, красив изгрев...

— И можете да я накарате да се влюби във всеки, така ли?

— Може да бъде убедена да са влюби във всеки — поправи го мистър Тейт.

— И тя се е съгласила да върши тази ужасна работа?

— Ами да. Дойде при нас и подписа договор. Заплащането е много добро. Щом изтече срока на договора, ако тя не пожелае да бъде продължен, ние ѝ връщаме първоначалната индивидуалност, при това

без да се е променила. Защо наричате тази работа ужасна? Любовта не е осъдително чувство.

— Значи това не беше любов?

— Това беше любов! Стока без фалшификация! Независими научни фирми направиха анализ и я сравниха с естественото чувство. Всички проверки показаха, че предлаганата от нас любов е по-дълбока, по-страстна, по-пълна, по-пламенна, по-...

— Вижте какво — Саймън го гледаше с присвити очи. — Не ми пука за разните ви научни анализи. Аз я обичам, тя ме обича и останалото е без значение. Разрешете ми да я видя. Искам да поговоря с нея! Искам да се оженим!

Мистър Тейт се намръщи от отвращение.

— Стига, млади момко, престанете! Да не би наистина да искате да се ожените за това момиче? Ако вашата цел е сключването на брак, нашата фирма ще ви помогне. Развиваме и такава дейност. Мога да ви организирам женитба по любов почти от пръв поглед с девственица, проверена от правителствен чиновник...

— Не! Аз обичам Пени! Нека поне поговоря с нея, моля ви!

— Абсолютно невъзможно — заяви мистър Тейт.

— Защо?

— Вие какво си мислите? — Мистър Тейт натисна бутона на бюрото си. — Отдавна сме изтрили предишното внушение. Пени вече обича някой друг.

Саймън най-сетне разбра. Проумя, че в този момент Пени гледа друг мъж със същата страст, с която щедро го бе ощастливила, че дарява на друг онази безбрежна любов, която независими научни фирми бяха оценили като по-силна, по-пълна и по-пламенна от старомодния, неизгоден за търговия естествен подбор. Сега Пени прекарва времето си също толкова приятно на същия тъмен бряг, за който се споменава в рекламната брошура на „Корпорация «Любов»“.

Саймън се нахвърли върху мистър Тейт с намерението да го удужи, но двама здравеняци нахълтаха в стаята, вдигнаха го и го понесоха към вратата.

— И запомнете — извика Тейт след него, — това в никакъв случай не намалява стойността на чувството, което сте преживели!

Въпреки че беше афектиран Саймън разбираше, че Тейт говори истината.

Озова се на улицата.

Отначало му се искаше моментално да избяга от Земята, където търговските абсурди бяха повече, отколкото можеше да понесе един жител на Казанга. Крачеше забързано и все му се струваше, че Пени върви до него, хванала ръката му, а красивото ѝ лице сияе от любов към него, и към него, и към теб, и към теб...

Внезапно чу познат глас:

— Опитай си късмета!

— Я дай автомата! — каза Алфред Саймън.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.